

Skuteczniejsze inwestowanie w ramach unijnych funduszy polityki spójności i lepsze zarządzanie nimi przez państwa członkowskie i regiony UE - to jedno z zadań Komisji Europejskiej. By to osiągnąć powołano specjalną grupę zadaniową, która ma pomagać tym krajom UE, które mają trudności w pozyskiwaniu i administrowaniu unijnymi środkami.

W latach 2014–2020 państwa członkowskie, regiony i miasta UE będą mogły korzystać z ponad 351 miliardów euro udostępnionych w ramach polityki spójności (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny i Fundusz Spójności). W przypadku wielu z tych państw polityka spójności jest głównym źródłem finansowania publicznego. Konieczne jest, aby środki te były dobrze inwestowane i aby nimi należyście zarządzano, gdyż niesprawność administracji krajowej, regionalnej i lokalnej mogłaby zagrozić powodzeniu tych programów.

W odniesieniu do okresu 2007–2013 część funduszy przydzielonych w ramach polityki spójności nie została jeszcze zainwestowana. Komisja chce pomóc państwom członkowskim, aby nie straciły one cennych inwestycji, oraz zagwarantować, że środki są wydawane w sposób właściwy i na odpowiednie rodzaje projektów, z których korzysta będą obywatele.

To właśnie dlatego centralnym punktem unijnej polityki spójności na lata 2014–2020 jest wzmocnienie zdolności administracyjnych w celu usprawnienia sposobów inwestowania funduszy i zarządzania nimi. Komisarz ds. polityki regionalnej **Corina Crețu** uważa ten obszar działalności za priorytetowy.

Pociągająco to za sobą szereg nowych działań zorganizowanych przez komisarz ds. polityki regionalnej **Corinę Crețu** i podległe jej służby w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, z udziałem Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Wzrostu Społecznego.

Z czym wiążecie siłę takie podejście w praktyce?

Inicjatywa w sprawie lepszej realizacji polityki spójności obejmuje poniższe czterokierunkowe podejście.

1. „Grupa zadaniowa ds. lepszego wdrażania”, działająca za pośrednictwem indywidualnych zespołów zadaniowych, wspiera krajowe i regionalne organy administracji w skutecznym wykorzystywaniu pozostałych inwestycji z okresu programowania 2007–2013. Grupa zadaniowa przeanalizowała najważniejsze czynniki, które spowodowały opóźnienia w realizacji, i rozpoczęła opracowywanie szczegółowych i kompleksowych planów działania dla każdego zagrożonego programu. Komisja ściśle współpracuje z zainteresowanymi państwami członkowskimi, aby znaleźć rozwiązania w celu maksymalnego wykorzystania zobowiązań w kontekście wieloletnich ram finansowych na lata 2007–2013, o co zwróciła się Rada Europejska w grudniu 2014 r.

2. Budowanie zdolności administracyjnych w państwach członkowskich i regionach w ramach programów na lata 2014-2020 dzięki drugiemu etapowi działania grupy zadaniowej oraz za pomocą różnych środków, takich jak dzielenie się umiejętnościami, wymiany ekspertów, szkolenia i pomoc techniczna.

3. Komisarz ds. polityki regionalnej **Corina Crețu** zamierza zbadać, dlaczego regiony o niskim poziomie rozwoju gospodarczego lub regiony, w których od kilku lat odnotowuje się ujemny wzrost PKB, pozostają w tyle. W przypadku polityki spójności, której celem jest zmniejszenie różnic w poziomach rozwoju pomiędzy regionami Europy, taka tendencja jest szczególnie niepokojąca.

4. Komisja tworzy obecnie grupę ekspertów, aby dokonała ona niezależnej oceny korzystania z uproszczeń przez państwa członkowskie i zidentyfikowała dodatkowe możliwości uproszczenia zasad. Grupa ta przedstawi zalecenia dotyczące sposobów sprawniejszego wykorzystania przez beneficjentów możliwości uproszczeń we wdrażaniu środków w okresie programowania 2014–2020. Drugorzędnym celem byłoby zaproponowanie dalszych uproszczeń dla okresu po roku 2020. Działanie to jest ściśle powiązane z inicjatywą wiceprzewodniczącej **Kristaliny Georgijewej** „Budżet UE zorientowany na rezultaty”.

W jaki sposób powstaje grupa zadaniowa ds. lepszego wdrażania?

Utworzenie specjalnej grupy zadaniowej mającej pomagać państwom członkowskim i regionom w wykorzystywaniu środków na inwestycje w ramach polityki spójności było jednym z pierwszych inicjatyw komisarz ds. polityki regionalnej **Coriny Crețu**, kiedy objęła ona to stanowisko. Zadaniem grupy jest wspieranie kilku krajów mających trudności w realizacji wcześniej zaplanowanych inwestycji, aby zwiększyć ich zdolność absorpcji środków i wykorzystać szanse inwestycyjne dzięki lepszym zdolnościom administracyjnym.

Na jakich państwach koncentruje się grupa zadaniowa?

Uwaga grupy zadaniowej skupia się obecnie na grupie krajów, których wskaźniki absorpcji są poniżej średniej UE. Sytuacja ta może doprowadzić do umorzenia środków i utraty funduszy, które zostały przydzielone lub są planowane.

Osiem zainteresowanych państw to: Bułgaria, Chorwacja, Republika Czeska, Węgry, Włochy, Rumunia, Słowacja i Słowenia.

Czym w szczególności zajmuje się grupa zadaniowa?

Pierwsze zadanie grupy polegało na zapoznaniu się z sytuacją i przeanalizowaniu jej za pomocą usystematyzowanej i jednolitej metody we wszystkich zainteresowanych państwach członkowskich. Obejmowało ono na zidentyfikowanie wiskich gardeł i głównych uchybień w realizacji, w odniesieniu do każdej osi priorytetowej odpowiednich programów. W niektórych krajach odnotowuje się trudności i opóźnienia w realizacji dużych projektów infrastrukturalnych, zwłaszcza w dziedzinie ochrony środowiska i transportu. W innych krajach niekorzystny wpływ wywierają ogólny brak sprawności w zakresie zdolności administracyjnych, a także kwestie

strukturalne i związane z zarządzaniem.

Grupa zadaniowa odpowiada za opracowanie planów działania dla każdego zainteresowanego państwa członkowskiego lub przeglądu już istniejących planów. Proces ten gwarantuje wymianę doświadczeń i rozpowszechnianie dobrych praktyk wśród uczestników. W stosownych przypadkach Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Wzrostu Społecznego współpracuje z Dyrekcją Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej w celu zapewnienia, aby w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego również podejmowano odpowiednie działania.

Czy chodzi o publiczne napiętnowanie?

Zdecydowanie nie – celem jest propagowanie modeli dobrych praktyk i oferowanie pomocy. Budowanie zdolności administracyjnych można również usprawnić, zwłaszcza w celu poprawy realizacji inwestycji w latach 2014–2020, dzięki wyciąganiu wniosków z przeszłości. Jest to drugi z obowiązków grupy zadaniowej w perspektywie średnioterminowej. Zachęca się państwa członkowskie do wykorzystania ich budżetu pomocy technicznej w ramach polityki spójności w skuteczniejszy i lepiej zaplanowany sposób w celu zwiększenia ich zdolności administracyjnych do wdrażania funduszy.

Dlaczego zdolności administracyjne mają takie znaczenie?

Polityka spójności działa zgodnie z zasadą „zarządzania dzielonego” – dzielonego między Komisję i organy na szczeblu lokalnym i krajowym, które zarządzają funduszami w państwach członkowskich.

Nowa polityka spójności na lata 2014–2020 kładzie nacisk na budowanie zdolności administracyjnych w państwach członkowskich, aby mogły one w pełni dostosować się do nowych warunków korzystania z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, aby skutecznie realizowały swoje programy inwestycyjne i osiągały optymalne wyniki.

Ogólnie rzecz biorąc, zdolności administracyjne do inwestowania w ramach funduszy oraz programów i projektów współfinansowanych przez UE oraz do zarządzania nimi uważa się za kluczowy czynnik przyczyniający się do powodzenia polityki spójności UE. Jeżeli administracje publiczne zarządzające funduszami (instytucje zarządzające, instytucje pośredniczące, instytucje certyfikujące, instytucje audytowe) są mniej wydajne, stają w obliczu trudności i wyzwania. W rezultacie inwestycje nie mogą przynieść oczekiwanych korzyści obywatelom mieszkającym w regionach i miastach Europy. Nie jest to kwestia jedynie etyki i zasad – utrzymywanie niewydajnej administracji wiąże się z wyższymi kosztami.

W jaki sposób wspierane są zdolności administracyjne, aby umożliwić lepsze wykorzystanie funduszy?

Wspieranie zdolności administracyjnych polega na zapewnieniu odpowiednich struktur, zasobów ludzkich, systemów i narzędzi. Innymi słowami, należy upewnić się, że obowiązki i zadania są jasno rozdzielone, personel zostaje odpowiednio przeszkolony, a za zarządzanie funduszami odpowiadają pracownicy o właściwych kwalifikacjach. Konieczne jest również

zadbanie o odpowiednie narzędzia – systemy informatyczne, podręczniki, zasady – w celu zarządzania europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi. Jeżeli systemy i narzędzia są dostępne, organizacje są w mniejszym stopniu podatne na ryzyko. Innym ważnym elementem jest zarządzanie. Oznacza to odpowiedzialność osób zarządzających za osiągnięte wyniki, ochronę przed korupcją i konfliktem interesów oraz promowanie przejrzystości.

Jakie konkretne działania podjęto?

Komisja Europejska rozpoczęła serię szkoleń mających na celu przygotowanie do nowego okresu programowania. Szkolenia te skierowane są do krajowych i regionalnych organów odpowiedzialnych za zarządzanie Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego, Europejskim Funduszem Społecznym oraz Funduszem Spójności. Koncentrują się one głównie na planowaniu i wdrażaniu, ale poruszają także kwestie zarządzania finansami i kontroli.

Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej przyczynia się również do zwiększenia zdolności administracji krajowych i regionalnych dzięki wykorzystaniu narzędzi analityczno-diagnostycznych, wytycznych i dostosowanych do potrzeb mechanizmów wsparcia, takich jak wymiana dobrych praktyk i doświadczeń lub dzięki ułatwianiu tworzenia sieci. Nacisk kładzie się przede wszystkim na pomoc w celu lepszego zarządzania inwestycjami UE.

Komisja zapoczątkowała niedawno dwie nowe inicjatywy: system wymiany TAIEX-REGIO PEER 2 PEER (uruchomiony w dniu 24 marca) i Pakty na rzecz uczciwości:

- **Inicjatywa PEER 2 PEER** to system, który został już wypróbowany i przetestowany z dużym powodzeniem w krajach kandydujących do UE przy wsparciu Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Społecznej i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia. Teraz system ten jest po raz pierwszy stosowany w polityce spójności.

PEER 2 PEER został zaprojektowany dla 24 000 urzędników, którzy pracują w instytucjach zarządzających finansowaniem i projektami w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności. Odpowiada on bezpośrednio na konkretne wnioski organów załogowanych do bazy danych on-line i zapewnia wsparcie w postaci misji ekspertów, wizyt studyjnych i specjalistycznych warsztatów. Urzędnicy gotowi podzielić się swoim doświadczeniem powinni zarejestrować się w bazie danych ekspertów.

- **Pakty na rzecz uczciwości** zostały opracowane przez organizację pozarządową Transparency International, aby wspierać rzetelność, przedsiębiorstwa i społeczeństwo obywatelskie w zwiększaniu zaufania i przejrzystości w dziedzinie zamówień publicznych. Komisja zamierza obecnie pilotażować inicjatywę paktów na rzecz uczciwości w ramach kilku projektów UE współfinansowanych przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Fundusz Spójności.

Pakt na rzecz uczciwości dla przedsiębiorców w ramach polityki spójności będzie prawnie wiążącym porozumieniem pomiędzy instytucjami zarządzającymi a przedsiębiorstwami biorącymi udział w

przetargach na zamówienia publiczne dotyczącym przestrzegania przejrzystej i skutecznej procedury udzielania zamówień. W celu zapewnienia większej odpowiedzialności państwa na rzecz uczciwości budżetu obejmowa system monitorowania zorganizowany przez wybraną organizację społeczeństwa obywatelskiego.

Zaproszenie do wyrażenia zainteresowania udziałem w pilotażowym wykorzystaniu tego instrumentu w krajowych projektach współfinansowanych w ramach polityki spójności zostanie opublikowane w maju 2015 r. Zdecydowanie zachęca się instytucje i beneficjentów do korzystania z tej inicjatywy.

Czy państwa członkowskie i regiony mogą w inny sposób inwestować w wydajne administracje publiczne?

Poza pomoc techniczną kwalifikujące się państwa członkowskie powinny wykorzystywać środki, które wspierają budowanie potencjału instytucjonalnego w szerszym zakresie. Inwestycje w budowanie potencjału instytucjonalnego i sprawnej administracji publicznej (cel tematyczny 11), wspierane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, mają szerzej zakrojony i bardziej długofalowy cel. Koncentrują się one na realnych reformach i zmianach systemowych w celu poprawienia rzeczywistej wydajności administracji publicznych, niezależnie od ich roli w zarządzaniu funduszami UE.

W latach 2014–2020 europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne będą nadal wspierać budowanie potencjału instytucjonalnego i reformy w tym zakresie. Celem tego wsparcia jest stworzenie instytucji, które są stabilne i przewidywalne, wystarczająco elastyczne, by reagować na wyzwania społeczne, otwarte na dialog ze społeczeństwem, są w stanie wprowadzać nowe rozwiązania w zakresie polityki i świadczyć lepsze usługi. Wsparcie tego rodzaju dotyczy bardziej wydajnych procesów organizacyjnych, nowoczesnego zarządzania oraz zmotywowanych i wykwalifikowanych urzędników służby cywilnej.

Wspieranie reform administracji publicznej w ramach celu tematycznego dotyczącego budowania potencjału instytucjonalnego w okresie programowania 2014–2020 jest powiązane z odpowiednimi zaleceniami dla poszczególnych krajów, odnośnymi dokumentami roboczymi służby Komisji, programami dostosowanymi do gospodarczych (w stosownych przypadkach) i krajowymi programami reform.

Czy w następnym okresie programowania przewidziano środki, aby wspomóc te wysiłki?

Tak. Około 4,8 miliarda euro z nowego budżetu polityki spójności na lata 2014–2020 przeznaczono na wsparcie budowania potencjału instytucjonalnego i reform w tym zakresie. Środki finansowe zostaną również przeznaczone na zwiększenie zdolności instytucji bezpośrednio zaangażowanych w realizację polityki, poprzez pomoc techniczną.

W jaki sposób można pomóc w walce z oszustwami i korupcją?

0,2 proc. wszystkich zgłoszonych błędów w zarządzaniu polityką spójności wynika z

oszustw. Komisja Europejska prowadzi politykę zerowej tolerancji wobec oszustw i korupcji, i oczekuje tego samego od państw członkowskich i regionów. Pomoc finansowa powinna być wykorzystywana w celu wspierania konkurencyjności, zwiększania wydajności i tworzenia nowych miejsc pracy. W trakcie dokonywania przeglądu umów o partnerstwie i programów operacyjnych Komisja nalega na wyraźne zobowiązanie państw członkowskich do podejmowania działań zapobiegających oszustwom i do skutecznego monitorowania przestrzegania tego zobowiązania.

W grudniu 2013 r. Komisja, wraz z Transparency International, zorganizowała międzynarodową konferencję, po której przeprowadzono serię seminariów dotyczących poszczególnych krajów, na temat zwalczania oszustw związanych z europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi. Głównym celem tych wydarzeń było zaprezentowanie urzędnikom praktycznych narzędzi, które mogą zapobiec wykorzystaniu funduszy niezgodnie z przeznaczeniem.

Jednym z konkretnych rezultatów tych seminariów było pomysły wykorzystania w odniesieniu do projektów wspieranych w ramach polityki spójności systemu „paktów na rzecz uczciwości”, opracowanego przez Transparency International.

Komisja opracowała również nowe narzędzie informatyczne nazwane ARACHNE i zdecydowanie zachęca państwa członkowskie do korzystania z niego. Narzędzie to służy do monitorowania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych z danymi z baz zewnętrznych i pomaga instytucjom zarządzającym zidentyfikować projekty cechujące się wyższym ryzykiem, które wymagają ścisłej kontroli.

Jaki jest cel grupy wysokiego szczebla ds. uproszczenia? W jaki sposób pomoże ona państwom członkowskim w wykorzystywaniu możliwości uproszczenia dostępu beneficjentów do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych?

Nowe rozporządzenia na lata 2014–2020 oferują beneficjentom szereg możliwości zmniejszenia obciążenia administracyjnego i łatwiejszego dostępu do funduszy UE. Możliwości te obejmują zestaw wspólnych zasad dla wszystkich europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, rozszerzone stosowanie uproszczonych opcji kosztów oraz dążenie do „e-spójności”. Niezależna grupa wysokiego szczebla monitorująca uproszczenia dla beneficjentów skupia się na pięciu głównych kwestiach: dostępie MŚP do finansowania; dodawaniu przez organy krajowe lub regionalne dodatkowych wymogów lub ograniczeń administracyjnych (tzw. „nadmiernie rygorystyczne wdrażanie”), w tym w procesie wyboru projektów; stosowaniu prostszych metod zwrotu kosztów (np. poprzez płatności ryczałtowe i stawki ryczałtowe); stosowaniu procedur online (takich jak „e-spójność” w przypadku projektów finansowanych w ramach polityki spójności); oraz na tym, w jaki sposób są realizowane projekty zainicjowane i zarządzane przez społeczność lokalne (rozwój lokalny kierowany przez społeczność).

W pierwszym roku działania grupy wysokiego szczebla dokonała oceny wykorzystania możliwości uproszczenia przez państwa członkowskie. Następnie przeprowadziła dodatkową analizę wykorzystywania możliwości uproszczenia w państwach członkowskich i regionach. Skutkiem tego było stworzenie w 2016 r. pierwszego zbioru zaleceń dotyczących lepszego

wykorzystania możliwości uproszczeń dla beneficjentów określonych w rozporządzeniach. Grupa wysokiego szczebla mogłaby wówczas na początku 2018 r. przedstawić wnioski na temat sposobów osiągnięcia dalszych uproszczeń dla okresu po roku 2020.

Dodatkowe informacje:

- [IP/15/5031](#)
- [PEER 2 PEER](#)
- [Komisja Europejska i Transparency International ??cz? wysiłki na rzecz lepszego wydatkowania unijnych inwestycji](#)
- **Na stronie internetowej Inforegio:** [Lepsze inwestowanie funduszy i zarządzanie nimi](#)
- **Na stronie internetowej EFS:** [Lepsze usługi publiczne](#)